

עא יריום לזשע"ה

לעילוי נשמת ראש משפחתנו היקר הרב מאיר שמואל ב"ר אהרן הכהן כץ זצ"ל הכ"מ

גיליון מס' 44 ♦ תולדות

נקודות אור

“טבע המים לכסות הארץ ואינם עומדים רק במאמרו ית' המצוה תמיד לעמוד על מצבם ושלא יהרסו לצאת מגבולם כמ"ש המשורר כי ישר דבר ה' וכל מעשהו באמונה אוהב צדקה כו' כונס כנד מי הים כו' והכוונה כי הכל תלוי ועומד באמונתו יתב' מבלי שום חיל וחומה יעכבו להם כאשר יתבאר בשער הבא בע"ה. אמנם זה הברית וקיום האמונה זו לא יעמדו כי אם עם השומרים אמונתם וחק הגבלתם במעשיהם. אבל עם העוברים חקם ומפירין בריתם אף אני אסלק את בריתי ואמונתי וחסדי אפיר להם ואסיר גבולות ימים וישוב טבע המים לאיתנו ושטף ועבר ואין מציל”

עקידת יצחק בראשית שער יב

הגות שאבעס'

ויגדלו הנערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אהלים

אחד ההבדלים המרכזיים בין אהל לשדה הוא, ששדה היא מקום פרוץ ופתוח לכל רוח, מקום ללא גבולות, אך אהל -בניגוד לשדה- הוא מקום פִּחוּם ושמור, מקום עם גבולות.

ההבדל בין יעקב לעשו, בין שיא הקדושה לשיא הטומאה, מתחיל בגבולות, אדם שחי עם גבולות יכול להתעלות מעלה מעלה, ואדם שחי ללא גבולות עלול ליפול מטה מטה.

הגרא"י ברזל זצ"ל היה נוהג לספר, שבאחת החתונות הנכבדות, בה השתדכו בנו של אדמו"ר פלוני עם ביתו של אדמו"ר אלמוני, קם אבי החתן לפני החופה ואמר שכמקובל האבות הקדושים יורדים להשתתף בשמחת צאצאיהם והזמין לחופה את אביו האדמו"ר הקודם ולמעלה בקודש את כל אבותיו הקדושים עד הבעש"ט זצ"ל, כשסיים, קם המחותן אבי הכלה ואמר 'אני לא נולדתי למשפחה מיוחסת, אלא למשפחה פשוטה, אך דבר אחד חשוב למדתי מאבי שהיה אופה כעכים, שעל מנת שהבייגלך יצאו טובים, חייבים שהתנור יהיה חם מאד ובמקביל שהדלת של התנור תהיה סגורה הרמטית, כי אם יחסר אחד מהדברים הבייגלך לא יצאו טובים...'

יש לי המון מאוויים וחלומות, חלקם רוחניים יותר וחלקם פחות, חלקם פחות נצרכים עבורי וחלקם יותר, אבל ממש מתחשק לי לעשות אותם ולהנות מהם.

זה בסדר! זה שיש לי רצונות זה לגמרי לגיטימי ותקין!

אבל לפעמים עלי להרים תמרור עצור!

כאשר אני יודע ומבין, שהחלומות והמשיכות אינם טובים עבורי וברי לי שד' היה רוצה שאבחר לא להיסחף אליהם, זה הזמן לסגור את הדלת הרמטית בפני הפיתויים והמשיכות, ולהגיד לעצמי טוטו!

לדוגמא: יש בי משיכה חזקה, לדעת מה בדיוק קורה ברצועת עזה בכל רגע נתון, מצאתי קו נייעס שהוא הכי מעודכן ומביא גם דברים שאפילו בקבינט לא יודעים עליהם... ובמקביל, אני מקשיב לקו נוסף ששם יש את הפרשנים הכי טובים ומשלים מידע בשיחות עם חברים.

אני מרגיש ויודע, שלא טוב לי עם זה, אמנם זה מספק לי צורך נפשי של שליטה וכח וכדו', אבל תכלס אני נהיה מכור ובסוף היום מרגיש מיותר ומבוזבז, שהרי דעתי בין כה וכה לא אמורה לשנות את דעתם של מקבלי ההחלטות וגם אם לא הייתי יודע בדיוק ב 7.10, שהרגע אולי החותים שלחו כטב"מ לאילת שיורט אולי ע"י הסעודים, לא היה קורה כלום...

אז למה אני לא מפסיק לירות בתוך הנגמ"ש של עצמי? למה אני לא חותך את ההתעדכנות הכפייתית הזו?

כמובן שמעורבים כאן רגשות רבים, אבל הדבר הראשון הוא הפחד שברגע שאעצור את עצמי ואקריב את המשיכות האלו לרצון ד', ארגיש שזה מגביל את החיים שלי ומותיר בי טעם שאין לי זכות משלי, אין לי רצונות משלי ולזה אני לא מוכן.

כי הרוח השולטת בעולם, רוח שלמרבה הצער אין מי שחסיין בפניה והיא חודרת גם אלינו בני התורה, שאם אתה רוצה למצות את טעם החיים, אז 'תבלה', 'תהנה' ותעשה מה שבא לך. ובמילים אחרות תחיה כרצונך, ואל תהיה מוגבל לאף אחד, לא כפוף לאף אחד, כי אם אתה מוגבל וכפוף למאן דהו אתה לא חי.

רואים את זה בגיל המוקדם יותר, שפעמים רבות לא מקבלים מרות, לא מעניין מה הצוות חושב ורוצה, מבטלים דעה של כל מי שזז, רק כי 'אל תגביל אותי' אל תגיד לי מה לעשות'.

ובגיל המבוגר זה לא נעלם, ולא פוסח על אף אחד. והתדר הזה הוא מהותי בנפש, ומשודר בתוכה גם מול עבודת השם, אל תגבילו אותי ואל תאמרו לי מה לעשות ומה לא לעשות, תנו לחיות.

בקיצור- אני מוכן להיות עובד ד' ולעשות המון מצוות, אבל לא להיות 'מוגבל', לא לחיות תחת מרות ומישהו שיגיד לי מה לעשות.

וכאן מגלה לנו התורה, שאי אפשר לגדול, אי אפשר להתעלות, אם אתה לא מוכן לקבל על עצמך עול ולהיות בגבולות, כי רק כשאתה קשור ומוגביל את עצמך, רק כשיש 'קשר' יש 'קשר' עם ד' יתברך ועם כל טוביך (ובסוד.. גם עם עצמך אתה קשור ומחובר, רגוע וספונטני רק שאתה מגביל את עצמך, כי אדם שמשחק בכדור על גג בניין שאיננו מגודר חייב כל הזמן לשמור מרחק רב מקצה הגג ולהיות דרוך לא ליפול למטה, אך אדם שמשחק בגג מגודר, יכול לשחק בשקט ושלווה גם בקצה הגג...)

כי האמת היא, שאתה בכל מקרה שייך לד' וכפוף ומוגבל לרצונו והשאלה היא רק האם אתה מכיר בזה ומקבל עול מלכותו ברצון או שאתה עדיין מספר לעצמך שאתה חי בעולם ללא גבולות, ולכן רק ברגע, שתכניס את ד' לחיים שלך ותבין שהוא לא בא להגביל אותך ולתקוע לך את החיים, אלא הוא בצד שלך ורוצה לנווט את הדרך למקום הנכון שלהם ולמנוע ממך ליפול למטה ולרסק את הידיים והרגליים ותסכים לקבל מלכותו ברצון אז תוכל לחיות חיי רוגע ושלווה אמיתיים.

חכמתכם ובינתכם

הגרי"מ פינשטיין זצ"ל הלך עם בניו לביקור חג אצל אחד מגיסיו, ודיברו על מעלת השתיקה שאמרו חז"ל שמילה בסלע ושתיקה בתרי, ואז ישבו שניהם ושתקו זמן רב.

בשלב מסויים שאל אחד מבניו את ר' יעקב "אבא, מתי נלך לשתוק אצל ר' משולם דוד?"

סיפור מפעים אודות אישה ניצולת שואה גיבורת רוח, שביקשה לשאול את הרב חיים קנייבסקי שאלה הלכתית. את השאלה שאל עברה הרב אליהו מן, תלמידו הקרוב של מרן הגר"ח קנייבסקי זצוק"ל שניאות לגולל את סיפור המעשה.

"ידוע לי היטב במי מדובר, פתח הרב מן את דבריו, "היא אישה צדקנית גדולה תושבת אנגליה, ובעלת אמונה בד' יתברך ובהשגחה פרטית – בדרגה שלא ראיתה רק בהיכלם של אנשים גדולים. עד כדי כך. היא ברוך השם ה' חיה וקיימת לאורך ימים ושנים".

הרב מן המשיך לספר את אשר אירע: "אישה צדקת מופלגת מאנגליה, שלחה את בנה לארץ ישראל, לשאול את ר' חיים שאלה. הבן הגיע אליו, ביקש ואמר: 'איני מסוגל לשאול את השאלה, תשאל אותה בשבילי. אמי תחי' היא פליטת מלחמת העולם, היא הייתה אז בת ישראל צעירה, ושהתה פעמיים לתקופה ממושכת במחנה באושוויץ, בעבודה קשה שם. בשלב מסוים העבירו אותה משם, אך שוב החזירו למקום.

"אמא אמרה לי: 'בני יקירי, עברתי ז' מדורי גיהנום, אין אפשרות לתאר מה שהיה שם, ואין אפשרות לספר מה עבר עלינו במידת הדין והרחמים של ד' יתברך, ועדיין לא אמרתי על כך כלום, כאשר איבדתי את כל העבר שלי ואת כולם. כיצד בכל זאת נשארתי בחיים מבחינה גופנית ומבחינה נפשית? אומר לך בני יקירי: בימים הארוכים הללו הרגשתי שיש לי אבא בשמים ועמו הייתי מדברת, כיצד דיברתי? על ידי תפילה אחת קצרה לקב"ה שהייתה שגורה על לשוני – מה שאנו מתפללים בימי שני וחמישי: "הַבֵּט מִשְׁמַיִם וְרֵא, כִּי הֵינּוּ לַעַג וְקֶלֶס בְּגוֹיִם, נְחֻשְׁבוּ כְּצִאן לְטֶבַח וַיִּבַל לְהַרְג וְלֹאֲבֹד וְלִמְכָה וְלִחְרָפָה וּבְכָל זֹאת שְׁמַרְךָ לֹא שָׁכַחְנוּ, נָא אֵל תִּשְׁכַּחְנוּ", מספר הבן לרב מן.

"אמרתי לאבא: 'בכל זאת' אף על פי שאני רואה ים של מוות, ואני רואה כל מיני גיהנום אבל 'שמך לא שכחנו'. 'נא', בבקשה ממך אבא, 'אל תשכחנו' – גם אתה אל תשכח אותנו. מילים אלו להקב"ה היו שגורות על לשוני, וזה חיזק אותי, ונתן לי את הרוח והגבורה להחזיק מעמד. עד שבאו אמריקנים בשליחות הקב"ה ושחררו אותנו", ממשיך הבן לצטט את דברי אמו.

"ברוך ד' ניצלתי ונותרתי בחיים, הקמתי משפחה. אבל אני לא אחיה לעולם, יבוא גם יומי להסתלק מהעולם כאן. יגיע היום שאפרד ממך ואני גם אעמוד לפני אבינו שבשמים לדין ולמשפט", המשיכה האם את דבריה. "יש לי בקשה אחת ממך, באותו יום לאחר מאה עשרים שנותיי, קח נייר וכתוב עליו: "בכל זאת שמך לא שכחנו נא אל תשכחנו", ותניח את הדף הזה בידי. עם תפילה זו דיברתי עם אבינו שבשמים בהיותי בארץ, והיא הצילה אותי בגיהנום התחתון, עם תפילה זו רצוני לבוא לאבינו שבשמים – לפני כיסא הכבוד, ואולי בקשה ותפילה זו תצילני מגיהנום של מעלה.

"אבל איני יודעת האם זה מותר? נו, שאל את רבי חיים קנייבסקי", סיימה האם את סיפורה המצמרר ואת שאלתה התמימה.

הרב מן ממשיך לספר: "ניגשתי לביתו של ר' חיים והצגתי לפניו את הדברים. הרב שמע וזלגו עיניו דמעות, אמר: 'צריך לבדוק האם זה גם פסוק או תפילה'. הגשתי לפניו תנ"ך, הוא דפדף חצי דקה בכמה מקומות. ואמר: 'אין זה פסוק'. והמשיך לומר: 'אם זה היה פסוק, היה בכך ביזיון דברי תורה – להניחו בקבר עם הנפטר, אבל זו תפילה. ואם כן, שיניח – בכלי בתוך כלי (מושג תלמודי והלכתי מוגדר) וייתן לה ביד'.

"אחר שפסק את פסוקו, הרים הרב את עיניו ואמר לי: 'אבער דער ריבונן של עולם דארף ניט קיין צעטלאך' (אבל ריבוננו של עולם אינו זקוק לפתקאות...)", ממשיך הרב מן בדבריו. "שאלתי: 'האם אכן לומר לה את היסוד החשוב הזה, שהקב"ה אינו צריך לפתקאות?', השיב הרב: 'לא להגיד לה את הדבר, כי מאחר ויש לה הרגשה טובה עם זה, שייתן לה את משאלת ליבה'."

אהבתי אתכם – מפני שיש לה' אהבה קדומה אל ישראל מצד אהבת אבותיהם, הודיע להם שעקר האהבה היא מה שאוהב אותם ביחוד מבלי השקף על האהבה הקדומה, שהיא אינה מתיחסת אליהם רק אל אבותיהם, אבל אני אהבתי אתכם בעצמכם, ואמרתם במה אהבתנו – מי יכריע שהאהבה היא מיוחסת אלינו בעצמנו, ובמה יודע אפוא שאינו בעבור אהבת האבות הקדומה, ע"ז משיב הלא אח עשו ליעקב ואהב את יעקב – ואם האהבה היא רק בעבור האבות הלא יש חלק גם לעשו באהבה זו ומדוע אוהב רק את יעקב.

הקב"ה אוהב אותנו, בלי קשר למה שהיה אתמול ולמה שיהיה מחר! גם כשהחושך מכסה ארץ וכאב רודף כאב, עלינו לשנן שהקב"ה לא עזב אותנו לרגע ולא שונא אותנו חלילה, אלא רק מסתיר פניו, כדי שנחפש אותו ונמצא.

וכפי שאמר הגה"צ ר' טוביה פולק שליט"א בהספד על ביתו הבכורה שנפטרה בתוך השנה לאמה: יש הסתר פנים, אבל ההפך מהארט פנים, זה החשכת פנים. אז למה לא נאמר 'החשכת פנים?' אבל – לא! החשכת פנים לעולם אין! אין כזה דבר החשכת פנים! יש רק הסתר פנים!"

היכי תמצוי, שני אנשים עם נתונים זהים, שואלים את הרב אם לקרוא קריאת שמע, והוא שואלם: הייתם במקווה? הראשון עונה 'לא, הרב אומר לו 'תקרא'. השני עונה 'כן' והרב אומר לו 'אל תקרא.??'

בשונה מהברכה הקודמת אשר יצר הנאמרת בלשון כללית, כאן מודגשת הלשון האישית 'אלוקי' 'שנתת בי' 'בקרבי'.

שכן ברכת אשר יצר היא על החכמה הנפלאה ביצירת הגוף ותפקודו, ובגוף כולם שויים וזדומים באבריהם ומערכת תפקוד הגוף. אך 'אלקי נשמה' עוסקת בנשמה, בה כל אחד מיוחד בפני עצמו, אין אחד דומה לחבירו, לכל אחד תפקיד אישי!

יחד עם זאת, מסיימים את הברכה עם התואר 'אלוקי ואלוקי אבותי', שכן מלבד שיש לנשמת תפקיד אישי מיוחד, היא גם שייכת לשלשלת הדורות להמשיך את עבודת אבותי.

כמה רוממות ניתן לשאוב מברכה זו!

שונה הלכות

נהדרכתם על גדולי התורה להתחוק בהלכות שבת, נחמקד בל"ג בשבועות הקרובים בהלכות אלו לזכות עמ"י

מעשה שהיה כך היה.

זוג אנשים בני חו"ל שהיו כאן בארה"ק בחג הסוכות, ובגלל המלחמה נתבטלה טיסתם מבלי יכולת שוב לארצם.

והנה נודע להם שמדינת מגוריהם מארגנת טיסת חילוץ לחלץ תושביהם מהמלחמה והם פנו לסוכנת הנסיעות שלהם היהודיה שתשתדל לרושםם לאותה טיסה.

והנה, במוצש"ק הם קיבלו הודעה ממנה שב"ה [רח"ל] היא הצליחה לדחוף אותם לטיסה שביום ראשון. אולם דא עקא שהיא עשתה זו בשבת קודש, וחלילה שבת על זה, ואף שאמרו לה להדיא שבשום אופן לא תפעל בדבר בשבת קודש, היא חשבה שבשעת הדחק גדול כזה שהלחץ על טיסת החילוץ גדול, אם תמיתין למוצאי שבת כבר לא יהיה מקום

והשאלה כעת אם יש לאסור עליהם לטוס באותה טיסה מדין מעשה שבת למי שנעשה בשבילו, או לא.

אשמח לקבל הערות והארות וכן בקשות לקבלת העלון באימייל

gmail.com@8404494
0548404494
זאב כץ